

Nemzetközi Pável Ágoston emlékülés Szombathelyen

A Vasi Szemle szerkesztő bizottsága, a Szombathelyi Tanárképző Főiskola és a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár közös rendezésében dr. Pável Ágoston egyetemi magántanár halála 30. évfordulója alkalmából, 1976. április hó 23-án tudományos ülésen emlékeztek meg Szombathelyen a haladó szellemű tudosról, aki a két világháború között igen eredményes, sokoldalú munkásságot folytatott Vas megyében. Egyformán kiváló volt mint szláv nyelvész, író és műfordító, tanár, könyvtáros, folyóirat szerkesztő, etnográfus, muzeológus és helytörténész. Lelkes szószólója a két szomszéd nép, a magyarok és a szlovének kulturális kapcsolatai kiépítése, elmélyítése ügyének.

A nemzetközi tudományos emlékülésre a Szlovén Szocialista Köztársaságból több személy érkezett Janko Plemenuc, a Maribori Pedagógiai Akadémia dékánhelyettese és Karel Sukič, a muraszombati tanács elnöke vezetésével.

Vámos József, a Vas megyei tanács elnökhelyettese megnyitó előadásában kiemelte Pável dr. érdemeit a megyei kulturális élet fellendítése és a két nép kölcsönös megismerése terén, majd

hangsúlyozta, hogy a páveli örökség szellemében kell a két szocialista ország közötti kapcsolatokat tovább erősíteni.

Dr. Horváth Ferenc levéltárigazgató, a Vasi Szemle főszerkesztője bevezető előadásában azokat a nehézségeket ismertette, amiket leküzdve, emberi magatartásával és meg nem alkuvó kitartással oly eredményesen szolgálta népünket, kultúránkat, s az eladdig elhanyagolt magyar—szlovén kapcsolatok megvalósítását. Joze Filo Pável Ágoston nyelvészeti, fordítói és kulturaközvetítő munkásságát elemezte. Rámutatott a Pável Ágoston előtti szlovén—magyar kulturális kapcsolatok hiányosságaira, összevetve e téren általa kifejtett tevékenységgel, amivel megalapozta a két nép időtálló őszinte barátságát. A következő előadást H. Tóth Imre szegedi tudományos munkatárs tartotta Pável a filológus címmel.

Pável Ágoston lakóházánál tartott koszorúzási ünnepség után három korreferrátum hangzott még el. Joze Törnar szerkesztő a muraszombati kiadó Pávelkiadványait ismertette, dr. Kiss Gyula főiskolai docens a páveli életmű időszeregről, Takács Miklós könyvtárigazgató pedig Pável Ágoston könyvtárosi örökségéről és a mai magyar—szlovén könyvtári kapcsolatokról beszélt. A nagy érdeklődés mellett megtartott tudományos emlékülésen elhangzott előadások a Vasi Szemle 1976. évi 3. számában is közlésre kerülnek, s így a folyóirat széles körben ismerteti a kiváló tudosról szóló megemlékezések teljes anyagát.

Vas megyében Pável Ágoston volt az első, aki a honismereti tevékenység jelentőségét felismerte, s mint az 1933-ban elindított Vasi Szemlének (későbbi nevén Dunántúli Szemle) haláláig főszerkesztője, folyóiratát e kutatások szolgálatába állította. Ezzel kapcsolatban írta a bevezető számban: »Szemlénk ... célja: Vas vármegye helytörténetének szolgálata a legtágabb értelemben.«

Már az első évben Tulipános láda címmel rovatot nyitott folyóiratában a népi hagyományok gyűjtésére. »Itt van a Nép! — írja. — Ezer éve itt van és mi még mindig nem ismerjük eléggé. Életét nem érezzük a magunk életének, gyökereit a magunk éltető gyökereinek, problémáit a magunk problémáinak, értékeit a magunk kincseseisének. Milyen irtózatossá vád dörömből a költő kemény szavában: ezer esztendőnek kell

elmúlnia, amíg a Nép megérkezett... A Vasi Szemle lehetőségei igen szerények. Mégis, hogy ezen lehetőségek határain belül se érhesen bennünket a kötelességmúltság vádjá — eléteszük tulipántos ládánkat és szép apránként belegyűjtögetjük magunknak, másoknak, mindenkinek gyönyörűségére és okulására... A nép közé való elegedés nem leszálást, hanem leegyetemesebb, legörökebb értékbe való bekapcsolódást, a legbecsületesebb önszeretetet jelenti.» És megindult a gyűjtés, a publikálás, s évek során hatalmas anyag gyűlt a »ládában«. De a többi rovat: a *Rög és lélek*, a *köszegi múzeum közleményei*, az *Asztag*, a *Kalácsa*, az *Órség*, a *Pörgye* és a *Krónika* rendkívül értékes közleményei is igen sok helytörténeti, honismereti adatot tartalmaznak a megyéből, majd a Dunántúl egyéb területről is. A Szemle munkatársai között falusi tanítók, egyetemi tanárok és a különböző szaktudományok más művelői szerepeltek. A folyóiratban ott találjuk Pável értékes írásait is. Ilyen többek között a sok eredeti fotóval illusztrált »Órségi képek« c. tanulmánya, melyből a kiváló néprajzi szakemberre ismerünk.

Pável Ágoston gyűjtést indított a Vas megyében született vagy ott működött

neves személyek emlékének megörökítésére. Így került sor *Széchényi István*, *Szelestey László* emléktáblájának, *Magyar László* emlékművének és *Gáyer Gyula* szobrának felállítására. Mindezekkel, s a Vasi (Dunántúli) Szemle folyóirattal és annak kiadásában megjelent füzetekkel, könyvekkel igen nagy szolgálatot tett a helytörténeti kutatók érdekében. Az utóbbi sorozat 216. számaként jelent meg *Babos Lajossal* közösen írt, a sárvárvidéki körjegyzőség története c. 288 oldalas pompás monográfiája, amely mintául szolgáló elindítója a Vas megyei falumonográfiáknak.

Az 1976. esztendő egyben születésének 80. évfordulója. E kettő megemlékezés alkalmából Vas megye Tanácsa Végrehajtó Bizottsága vasikos könyvben kiadta Pável Ágoston válogatott tanulmányait, cikkeit. A négy részre osztott kötet Pável nyelv- és irodalomtudományi tanulmányaiból, néprajzi írásából, magyar—délszláv kapcsolatait és Vas megye kultúráját szolgáló cikkeiből tartalmaz válogatást. A szép kiállítású kötetet életrajzi tájékoztató, valamint szlovén és német nyelvű összefoglaló egészíti ki.

Csaba József

A VIII. ORSZÁGOS GYŰJTŐTALÁLKOZÓ ELEM

Az Önkéntes Néprajzi és Nyelvjárású Gyűjtők VIII. Országos Találkozóját előreláthatóan 1977. június 21—24-e között rendezi meg a Magyar Néprajzi Társaság és a Magyar Nyelvtudományi Társaság — a Néprajzi Múzeum, az Országos Szabadtéri Múzeum, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézet, az MTA Néprajzi Kutató Csoportja, a Hazafias Népfőnt, a KISZ Központi Bizottsága és a helyi házigazdák: Vas megye Tanácsa és Kőszeg város tanácsa támogatásával. A Gyűjtőtálálkozó színhelye a történelmi levegőű, szép környékű kisváros, KŐSZEG.

Az ország legkiválóbb önkéntes gyűjtői cserélhetik ki itt tapasztalataikat egymással, valamint a gyűjtőmunkát segítő kiváló etnográfus és nyelvész szakemberekkel, meg a mozgalmat patronáló intézmények, szervezetek képviselőivel. A cél ezúttal is a legutóbbi Gyűjtőtálálkozó óta eltelt időszak eredményeinek, problémáinak áttekintése, a szakmai-módszertani elmélyülés segítése, az időszerű feladatok és a jó helyi kezdeményezések megismerése.

Az ünnepélyes megnyitón — a támogató intézmények képviselőinek felszólalásai mellett — elhangzik néhány, tematikai és módszertani tekintetben irányt mutató rövid előadás, melyet neves szakemberek tartá-

nak. (Így az Országos Szabadtéri Néprajzi Múzeum épületeinek berendezését segítő szervezett tárggyűjtésről, továbbá a parasztnéletrajz- és paraszteletrajzirásról.) Ekkor történik meg a legkiválóbb önkéntes gyűjtők kitüntetésére alapított SEBASTYEN GYULA EMLÉKÉRMÉK idei kiosztása is.

A félnapos munkáléseken most is kiváló önkéntes gyűjtők lesznek az előadók, a neves szakemberek a korreferensek. A munkálések ankétszerűen foglalkoznak egy-egy olyan fontos és időszerű kutatási témával, amelyek művelésében az önkéntes gyűjtők kiemelkedő eredményeket értek el. Ilyen lesz a MONDAKUTATÁS, A TEMETŐ-ES FEJFAKUTATÁS, VALAMINT A HAGYOMÁNYOS PARASZTI GAZDÁLKODÁS ISMERETANYAGÁNAK ÉS SZOKINCSENEK ORSZÁGOS SZÁMBAVETELÉRE IRÁNYULÓ ATLASZMUNKA.

Most is lesz „szabad fórum” az időszerű mozgalmi kérdések megvitatására, tanulmányi kirándulás a környék táji, néprajzi és történelmi nevezetességeinek megtekintésére, valamint kísérőprogramként városnézés, kiállítás, műsoros folklór est stb.

A résztvevők tervezett létszáma 200—250 fő. Költségeiket általában a kiküldő megyék, városok, intézmények fedezik. Lehetőség az önköltségen történő részvételt is. A kiküldő szervek és a meghívandók részletesebb tájékoztatására még sokszorosított tájékoztató, jelentkezési felhívás, majd nyomtatott meghívó (program) is jelenik meg.